COLECCIÓN XYZ

KUSKA KAY UYWAYKUNAPI

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad
Argentina

COLECCIÓN XYZ

KUSKA KAY UYWAYKUNAPI

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad
Argentina

Para la traducción a lenguas originarias de los materiales de la Editorial Mingeneros se respetaron los criterios acordados por lxs traductorxs y sus comunidades respecto del uso de determinadas palabras en idioma español para facilitar la comprensión del texto.

Editorial Mingeneros nisqajpa qhellqarimankunata yuriqe simikunaman tijranapaq allinta kamachinakuyku tijrajkunawan ayllunkunawan ninapaq wakin siminyakuna kastilla simipi aswan allinta kay qhellqasqa unanchanapaq.

Autoridades nacionales

Presidente de la Nación
Dr. Alberto Ángel Fernández

Vicepresidenta de la Nación
Dra. Cristina Fernández de Kirchner

Jefe de Gabinete de Ministrxs de la Nación
Lic. Santiago Andrés Cafiero

Ministra de las Mujeres, Géneros y Diversidad
Ab. Elizabeth Gómez Alcorta

Secretaria Unidad Gabinete de Asesorxs
Lic. Lara González Carvajal

Secretaria de Políticas de Igualdad y Diversidad
Lic. Paula Cecilia Merchán

Subsecretaria de Políticas de Igualdad
Lic. Pilar Escalante

Rikurpu

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación (MMGyD) t'ejsikun warmijpa allawkanpaq kuyuykunaq ñawrasqa kamariykunaq sapsi awqankunarayku, Gobierno Nacional nisqanpa chuyasqa kamarikuyninrayku sayarichinapaq género rimananta.

Qaqchay ch'ulla ch'ipakuykunaqa mana mayk'aq sapajpa rimanan kanku, chaykunaqa tukuy runawaki yachananpaq kananku tiyan. Génerorayku qaqchaykunaq chinpanpi kikinkay kan, chayta unanchajtinchisqa, chaymanta kamaypawakuna yuyanpay yanapay ruwaykunataq kuskachakunanku tiyan yachachij allaukakunata sayarichijkunawan.

Ruwayniykuqa ñawparichinapaq warmikunaq LGBTI+ kajkunaq allawkankunata, munaqasqa tijranata kallpachanapaq chay jinallata ujman kutichinapaq tukuy mirachijkunata génerorayku kaynin wakllichisqakunata.

Ñawpaqenchispi kashan jatun taripayqa yachaykawsaywan awqanapaq, sumaq kutichinapaq warmikuna LGBTI+ kajkunaq ch'ipakuykunamanta.

Chayrayku kay kitita munayku, tapurikunaykupaq tiyakusqa rimay niykunamnatapis. Uj kitiqa jasachawayku ñawpachayta musoq aswan allin tinkuyta yachaykunamanta rimanakuyta, tukuy paqarpa kuchunman chayaspa.

Kay sello editorial nisqanqa paqarin sapsi munaymanta, rimaykuna, rimanakuna, atiykanakunatawan tantakuspa munasqayku yupaykusqa ñawray Argentinaman ñanta purinapaq. Tantaychikllankunaqa rimanankunataq ruwaylla yachanapaq willakunapaq waq yuyaykunata ñawpachanapaq. Uq pirwa rimanakunawan géneromanta ñawraymanta, waj jinallata ruwananchispaq jamut'ananchispaq, tijranakunata tanqaspa aswan cheqall kikin kaspa runa wakipi tukuyninchis kawsananchispaq.

Qallariy

T'ejsinmanta, 2019 watanmanta, Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación nisqan may munasqa ruwanata munan: tukuypaq kamaypawakunata yuyallpuytapis, wakichiytapis chayanapaq allinpuni sutiwan géneropura kuska kayman. Uq tukukuy paqariq warmiq allaukanpaq ñauray kuyuyninkunamanta, chunkawatakunamanta sayarichijkuna tanqajkuna kay rimanata, kunanqa kayta kutichinchis wajinayachinapaq pajtann kasqanta. chayanapaq allinpuni sutiwan géneropura kuska kayman.

Yachaykupuni génerokuna kuskakasqanku chaninchanapaq awqaqa pachakwata unay willakuyniyoq ñoqanchispis chaypi kashayku; jinaspa kunan p'unchaypi uyanchanchispuni ukhu pajtann pachachikukunata. Géneropura kuska kasqanta taripanapaq jap'ikuna tiyan kawsasqanchista runawakipi maypichus khallakuna kan warmi LGBTI+ runakunatawan churakuspa qharikunamanta yallinnapi. Kuska kayman ñawparinapaq pisiyachispa llank'ana kashan. Qhawarichinapaq, mirachinkupuni yachapakujkunata kikinchajkunata warmi waq warmi kikinkayninkunata uywa ruwanakunata ruwajkuna jina, paqarinmanta "jinakajkuna" kamarikuykuna jina yuyarikuspa.

Ujtawan ujtawanpis niyku kunan p'unchaymanta uywa wasi ruwanakunaq rakinakunqa t'ejsi maypichus sayarichinku waq ch'ullakunata. Pacha, sinchikuy, uma q'epi warmikunapi kamarikuspa, chayaykunayoq tukuy kawsaypa k'itikunapi, allauwkakunata jark'aspa.

Astawanpis munaqasqapuni rijsiyna ujniraq kay ch'ullaq chinrukunata: runa waki, qollqe yupay imayna kasqanku, ujniraq pachak'itikuna, yachaykawsaykuna, ayllukunaq rimanakuyninku, kajkuna tukuy paqarpi, kamachinkupis imaynatachus uywakunawan kawsakun. Kay jinallataq, género ñawray rikunawan, chawpichasqamanta (interseccional nisqan) qhawanawan llank'asajku yuyarispa imaynatachus mana generolla, ichhaqa runa masichakuypis, ñawpallajtamantapis, wajkunawanpis ujniraq jinata chayachinku.

Iskay chunka wataña warmiq allaukanpaq kuyuykuna mañarishanku nishankupi wasi uywa ruwanakuna aswan ancha llasachasqankuta warmikunapi warmi kikinkaykunapi, rikurichispa kay q'epiq chayasqankunata, qhawachispa qollqe yupayman yanapayninkuta. Chayrayku kamachijninchispa qallarinmanta, Jatunsuyu Kamachiku kamarikurqa chuayta uywa ruwanakunata tukuypaq kamaypawakunaq chaupinpi.

Usqayllata, t'ejsi muyunta mastarikuy onqoy COVID-19 uwyakunata churakunku phawaylla siminaku jina. Rikuchirqa imayna kay sapa p'unchay ruwanakuna t'ejsi kasqankuta, munaqasqa kawsay kanapaq, qhawachispa tukuy runapura

munanankusqanta, imaynatachus uywasqa kayta uywayta munanchis runawakichaku kanapaq, tukuy apaq sinchikuyninwan. Kay ruwanakuna unaymanta mana rikukuq kasqanku, kunanpi tukuypaq k'itiq chaupiman churakunku, sapa wasiman.

Chaymanta, uq sapallan yaykunata kicharirqa, kay ruwanakunata chaninchanapaq, llank'anapaq yachaspa sinchikuyninkumanta, rakinakunapaq kuska kaypi qollqe yupanaypipis.

Yachayku runa khipu mana kunanpichu qallarisqanta, munaqa kan rejsichiy tukuy ruwasqa kamaypawakunata jatunyachinapaq allawkakunata uywayman uywayta chaskiyman. Runa waki pajtaq, sapsi sayarichina, kuskachayta mask'ana, ñawpa kawsaq chaskijkuna jina, apuskachaq kan kunanpi Estado argentino nisqa ñawpaman rin kayta rejsichinapaq, jatunyachinapaq uywasqa runakunaq uywajkunaq allawkankunata.

Runa willakuymanta kamarikuyniyoq kayku allinta ruwanapaq kay jatun taripay ajllakusqayku. Tukuy runakuna sumaq uywayman yaykunayoq kasqankuta, chayta munayku, maymanta jamuspapis imataq qollqeyupay kapujninkukuna kaspapis. Kay ruwanata purichinapaq qankunaman mink'arikuyku astawan yachanapaq uywakunamnata imatachus Jatunsuyu jina munakuyku. Suyayku kay qhellqarimaqa ruwaylla kasqanta yapanapaq sayarichiyman awan kuska kaspa runawakita.

Pilar Escalante
Subsecretaria de Políticas de Igualdad
Secretaría de Políticas de Igualdad y Diversidad
Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación

Qallariy simi

"Sapa ujpa kajnin, kamaypawapi kashanpis".

Imarayku uywakunamanta rimanan kashan. Imarayku wasiq ukhunpi kajkuna kutinku kamaypawaman. Imaynatachus qollqeta qokun "sapallajpa" rimananpaq. Jatunsuyu chajnukunanchu tiyan. Tukuy kay tapuykuna rikurinku uywa kamaypawamanta rimajtinchisqa, tukuy yuyanapaq kanku.

Uywa ruwanakunaqa kanku chay llank'ay sapa p'unchay ruwasqanchis kikinchispa waq runakunajpa t'ejsi munaqankunata qhawarinapaq. Pajtann rakinakurayku, ñoqaykupaq qhapaq chaupinpi kanku, chaymanta purinnanan ujniraq ch'ullakunanta géneropura.

Ima uywa wasiman wawayta apani. Imaynataq llank'ayniypa waypachanta pawchakuni wawakunaq yachaywasinkujpa waypachantawan. Maypi k'itita taripayta atini payalayta uywanankupaq. Kay kamarikuykuna, qallarinapi rijch'akunku sapallajpa ajllakuyninman, ichhaqa t'inkinakusqa kanku ñawpaq jamut'aykunawan yachapakujkunawan nijkunawan warmi kikinkaykuna ruwananku kashan. Kamarikuykuna umallikusqa kananku tiyan tukuypaq kamaypawakunapi mark'achanapaq géneropura kuskakayta.

Taripanaqa rikuchina chay mana rikukuq minita minijjpuni uywa ruwanakuna ch'ulla rakinakuwan género wajllikaywan ti'inkisqa wajkunawantaq. Chaypis uywakuna rimana ancha pachapi tukuypaq kamaypawakunaq k'itinpa jawanpi kasqan, anchatapuni chayachin sapa p'unchaymanta uyarikujkunapi rimanakujkunapi: mana imayoq kasqanku warmikunapaq, runawaki ch'ullakuna, mana llank'ayoq qhallinchu kasqan, paylla khalla, kamaypawa chhikapakuypi género ch'ulla, qharillapa qaqchaypis.

Jatunsuyu, allawkakunaq mark'achajnin jina, tiyapanan kashan aswan kuska kananpaq uyway ruwanakunaq rakinakunku. Chayqa kamaypawakunata ruwana tapuykukujtapis saphichasqa yachaykawsay kasukuykuna, yachapakujkuna, apusimikuna, imaynata ayllupi t'inkinakunchis, wajkuna, jasachachajpis musoqmanta imaynataq pawachaku, aswan pisi pajtann.

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad nisqanmanta ari nirqayku kay warmikunaq kukuyninkunaq unaymanta mik'ayninwan, ashka watakunaña paykuna kay sasakiputa takyachishanku tukuypaq rimanaman. Kunanpi Jatunsuyu jap'in kay mañakuta sinchiyachinapaq ñawpachanapaq uywa kamaypawanuata kuskachakuspa.

Imataq uywakuna

Wasiq uywa ruwanakunaqa tukuyta ruwanchis sapa p'unchay ruwanchis kawsayninchista wajkunaq kawsayninkuta mark'achanapaq. Wayk'uy, pichay, allinchay, rantimuy, wawa, machula, paya, mana allin kajkunatawan qhaway, kanku ruwanakuna kawsayta miranapaq, allin kananpaq, sayachinapaq.

Sapsi sonqorawray ama pantachiwasun. Uywa ruwanakuna rikuchina allinta qhawaspa ruwayninchista ñoqanchispa muyunpi runakunajtapis rikurrinanchispaq rikunapi:

- Pikuna uywasusqanku uywashasunku
- Ima pachakunapi imaraykutaq uywakunata munaqanchis
- Mayk'aq pikunaman uywasqanki
- Mayk'a pachanta uywanki killapi. Qanchischawpii
- Juñusqa wasipi, samay patapi, kajllupi, uywakunata rikunkichu. Pikuna uywanku paykunamanchu

→ Uywakunaqa munaqasqa

Tukuyninchis kawsayninchispa waq pachanpi uywakunata munaqanchis. Panqochiy, p'achallichiy, thañinchista qhaway: t'ejsi runa munaqakuna junt'achinanchis kashan imaynatapis.

Uywayqa mana payllayoq kayta atin, ayllu t'inkinakurayku t'ejsisqa; tukuypaq k'itipi qoyta yanapakuykunawan kasukuykunawan jasachij, qhatuyasqa qhatupi rantisqa kayta atinpis. Kay jinapi rikuyta atinku aswan jatun uywaypa ruwajninkuna: Jatun suyu, qhatu, ayllu, yawar ayllukuna.

Chayjinallataq, kawsaypi wakin kutikuna kan waq runakuna uywayqa munaqasa sapankamakuta jallch'anapaq: ñawpaq ñeqe wawa kayninpi, kuraq kayninpi, yanapayta munaqaspa pisi imamanta usaqenkunapi. Waq runakunapis kanku yanapayta uywaywan mañakuykunayoq, paykuna waq runata munaqanku yanapananpaq kay rwanakunawan, chay jinallataq wajkunapi llank'anku.

Uyway runawaki pawachakuqa sutichasqa imaynata uywajkuna uywasqakunawan t'inkinakunku. Kay sut'inchaq tinkuchin uwywa llikakuna yuyanawan (Pérez Orozco, 2006) chaykunaqa mana uywajkunallawan uywasqakunallawan ruwachikun, ichhaqa apusimikuna kasunakuna, lank'ay qhatu llajtapura qhatuwanpis; tukuy tijrayta wajinayachiyta atispa.

Rikuchinapaq sapa p'unchaymanta ruwanakunata rejsipana jallch'ana kashan, llank'ay kallpaq mirayninpi chayachiyninta tupuna kashan, kikin pachallapi, munaqakunaq junt'achiyninpa, runakunaq allinkayninpa ruwanankuta chaninchanapis kashan. Tupunapaq qollqeyupaypa ruwananta, rimanchis uyway musikumanta, kay sut'iinchaq yapaykun maskapaykunata rimajkuna wasi llank'aypa mana payllayoq uywaypa chayachisqankumanta musiku pawaman.

* = X

Uywayqa pawachakuy kamarikuy ruwanakunamanta qati, ashka runakunaq yanapan mink'an, llank'aq sayarichisqa, junt'akuq kasunakuna, astawanpis mink'a, munay aska kitipi qollqe kay llikata tawnanapaq. Kikin yachayniykita aylluykipa yachayninta qhawarispa:

- Imaynata pawachikunku wasi ruwanakunata qaylla muyuykipi.
- Kay ruwanakunata ruwajkuna kajtinqa yuyakichu kikinlla kanman wajkunata ruway, llank'ay jina.
- Ima nataq ujniraq runawaki k'itikunapi uywa ruwanakunawan. Pawachakunku kikin jinachu tukuykunapi. Imakuna ujnirajta rikukun.
- Ima waq runakunata mana ayllumantachu rijsipanchis jasachajkuna uywa pawachakuta llajtaykipi. Ima ruwanayoq kanku. Ima k'itita paykunaman qonku.
- Imataq llikapi llank'aypa anchayupaynin rakinakusqa kamarikuy ujniraq runawakiq runapura, sapallanpaq k'itijpapis, tukuypaq k'itijpapis, ayllu-llajta k'itijpapis.

→ Uywakunaqa uq allawka

Mana uywakunayoq mana wiñayta atisunmanchu. Chayrayku, Jatunsuyupaq kapun kamarikuynin mark'achanapaq. Constitución Nacional nisqanpi allin kusa suyu pajtay qhellqa patarata qon jawasuyuntinmanta suyupura runa allawkankunamanta rimanakuykunaman rijsipajkuna ujniraq llajtayoqkunata chaskispa uyway kamaypawata.

Argentina Jatunsuyu ari nin kayman:

- Mark'achayman wawakunata jark'asqankuta uywasqankuta allinta wiñanankupaq - **Convención sobre los Derechos del Niño (1990) nisqanpi.**

- Ñawpachayman tukuypaq sayarichisqakunata kamayoq kuraq runakunaq allawkankunaq jark'ayninpi ñawpachayninpi - **Convención Interamericana sobre la Protección de los Derechos Humanos de las Personas Mayores (2017)** nisqanpi.

- Saqellayman ayllu kamarikuyniyoq llank'ayoq runakuna llank'asqankuta allawkankuna nisqanku jina , mana t'aqachasqa kaspa, manataq ayllunmantnta llank'anmanta kamarikuypura chaqwaykuna kaspachu - **Convenio 189 de la Organización Internacional del Trabajo sobre las trabajadoras y los trabajadores domésticos (2013).**

- Jallch'ayman kuskachakuypi mirana imayna kay munasqan, género kikin kasqanrayku mana t'aqa kaspa yaykunata runawaki waqaychayman waq runa waki jark'anaq ruwayninkunaman, llank'ay allinpaq ruwaykuna jina, mama tata kasqanrayku licencia nisqan jina, mana llank'ayoq kasqanrayku allinpaq ruwaykuna jina, seguro nisqan jina, thañiq allinpaq ruwakuna jinapis - **Principios de Yogyakarta (2006)** nisqanpi.
- Kallpachayman kamaypawakunata kuskachasqa rakinakunapaq wasi uywa llak'aykunaq kamarikuyninkunata qhari-warmipura - **Compromiso de Santiago (2020)** nisqanpi.
- Mark'achayman mana atiq, mana allin kaq runakuna yaykuyta atisqankuta yanapaykunaman, wajkunaman - **Convención sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad (2008)** nisqanpi.

Kay jawasuyuntinmanta suyupura rimanakukunaman yapaykunanchis tiyan paqarpa apusiminkuna kamachijkuna uywamanta allawkakunata. Código Civil y Comercial de la Nación riman tata-mamaq kamarikuyninkumanta, jinata sut'inchaspa: "churiyajkunaq kamarikuyninkuna allawkankunawan juña tanta wawajpa runanmanta kapujkunamanta, payta jark'anapaq, wiñananpaq, lliw yachaqayananpaq sullka mana qhespichisqa kasparaq" (artículo 638). Chay jinallataq, mama-tataq kamarikuyninqa t'ejsikunayoq jark'achanapaq wawakunaq warmakunaq allawkakunata. Kay kamarikuyqa rakinakusqa churiyajpura, manataq mana kaspaqa.

Jinalla apusimikuna jawasuyuntinmanta suyupura kamachinakukunawan tiyanku pawachankupis runakunaq allaukan kamarikuyninkunata, jinatajpis wakin imakunatapis pawachanku uywa ruwanakunata.

- Kanchu ayllu/runawaki/llajta kamachikuy yachapakujkuna uywakunapaq. Mayqakunataq.
- Pitapis rijsinkichu uywa ruwanata munasqanta ichhaqa mana atinkuchu.
- Imaynata qharikuna uyarinku rimanakukunata uywakunamanta.

- Paqtachu aylluyoq, runajuñu munakuy llikayoq janan qollqe yaykunayoq kananchis tiyan, munaqasqanchis uywakunata chaskinapaq.

→ Uywakunaqa llank'ay

Payllayoq mana payllayoq, munaywan mana munaywan ruwasqanku, ninachis wasi uywa ruwanakuna llank'ay kininllapi kasqanta. Imarayku. Chaykunata ruwanapaq kallpa, pacha, kapujkunatawan munaqasqarayku.

Runa willakuyninta, kay ruwanakuna mana rikukuq kasaqanku qollqeyupaymanta sapajchasqa kasqanku suyukunaq musikunkuman mana chanita chayachisqankurayku. Llank'aq mirana rakinakurayku warmikunata t'inkiq mirana ruwaykunaman, wasiman, munasqakunaman, aswan ashka uywa ruwanakuna paykunapi urmakipanku; ichhaqa miraq llank'aykuna runaruna k'itipi jallch'asqa kanku qharikunapaq.

LGBTI+ runakuna, paykunapajpis kanku uywa kamachikuykuna, mana ayllunkumanta sapajchasqa kajtinkuq, maskikunaq ayllu sapsi uywanmanta yullijtinkutaq. Chayrayku sumaq kan uywaq munaqakunaq llapajpa kirpananmanta jamut'ayta atina, aylluyoq llajtayoq musiku kapujkunayoq kasqanchispis, manapis.

Uywakunata mana allinta chaninchasqarayku chaykuna mana rijsipakunkuchu llank'a jina. Mana payllayoq kajtinkuqa, ñatajmanta mana rikurinkuchu ranuykamapi llank'ay jina. Payllayoq kajtinkutaq, aswan ashka qhallinchupi kashanku, mana runawaki jark'anayoq.

* = x

Mana chaykunayoq kawsayta atinchischu, imajtin mana chaninchanchischu. Uywa ruwanakuna, runawaki yapulliku anchayupayniyoq kanku ichhaqa chaykunaqa mana rikukuq, sapa p'unchaypi sayarichijkunapis.

- Imaynata t'ijtuqawaq payllayoq uyway ruwanakunata ruwajkunaq llank'ayninta (ninapaq, onqochikujkuna, uywajkuna, sapaq wasinpa llank'ajkuna).
- Yuyankichu rejsipanan kanman alawkankunata, allinchanan imayna uyway llank'ajkuna llank'anku.
- Llank'aykijpa k'itipi, ima uywa ruwanakunata ruwakun. Waq uywakunatachu ruwakunan kashan.
- Unanchankichu uywakuna chayachinku waq sayaykunapi runawaki, llank'ay, yachaqay, yapulliku, musiku, thañiq k'itikunapi jina, wajkunapipis. Imaynata.
- Sasachu qanman llank'ayta sayarichisqakunapi waq k'itikupi ruwanakunata ruwayman kamrikuyniyoq kasqaykirayku.

Uywaq warmi yachapakujqa runajuñu sayarichina yanapaq capitalismo nisqanta wiñananpaq. Kay yaykunapaq payllayoq llank'ayman ruwanakuna pacha ruwana kaj unaymanta warmikuna ruwanku mana payllayoq. Pusaq janintin llank'ayman rinapaq wasiq jawanpi, ñawpaq ñeqe wakinkunatapis wakichina kashan chay llank'aypi kayta saqeq. Yachanapaq, llinphu p'achakunayoq kana tiyan. Chayta atikunapaq wakin munaqata rikurqa, p'achakunata rantirqa, t'ajsarqa, ch'akichirqa, llosq'orqa.

Kay pawachaku chayachisqa chayachinpuni warmikunaq sapan kamakuman, wiñaypaq atinakunaman. Paykuna aswan jankinunanta wajkunaq uywankuna wasiq ruwanankunata ruwajtinkuqa pisi pachata kikinkuta uywanapaq, llank'ay purinakunapaq, yachaqayayninkunapaq, samarikunapaq ima. Uywakamaypawakuna nisqankupuni imata pachata ruwanchis.

Mana kajtinqa warmikuna pachankuq rakinpi uywa llank'ayta ruwaq, yachapakuq chaywan t'inkiq chayachinku atiykuykunapi payllayoq llank'ayta jaypanapaq. Mana qhellqachisqa llank'ay, pisi llank'ay, qasikumantawan ranuykaman qhawajtinqa, warmikuna umachanku chay yallinnaq yupanakunata.

Qhepapi tukuq chunkawatakunapi llank'ay qhatupi warmiq chhikapakuyninta jatunyachirqa. Uywa k'itipi mana aswan jatun qhariq chhikapakuynintachu rikurirqa. Paqarninchispi, mayk'ajtaq pacha uywaykunapi llank'aypaq mana payllayoq ancha

ch'ullataq. Tapukuski Mana Payllayoq LLank'aymanta Pachaq Kamaymantawan (EAHU-INDEC, 2013), nin warmikuna mana payllayoq wasi ruwanakunamanta aswan 75% ruwanku. 88,9% warmikunamanta kay ruwanakunapi chhikapakunku, kuskanchaku 6,4 jani sapa p'unchayninkupi. Qharikunamanta 57,9% kay ruwanakunapi chhikapanku, llank'aspa kuskanchakupi 3,4 jani sapa p'unchay.

Jinalla llank'ay qhatuman yaykunaqa ch'ulla, jinallataq ima ruwaykunaman warmikuna yaykunku chayqa rikuchin génerorayku jark'anata, t'inkisqa uyway yachapakujkunawan. Imata ninchis winkunpaq sapajchaku, **qespi perqakuna (paredes de cristal)**, chayqa ruwanakunata cheqannaq kamaychana llank'aq mirana rakinakurayku. Jinaspa qharikuna industria nisqanpi kashankupuni, maypichus ancha janan yaykunayoq llank'aykuna kanku, warmikunataq aswan jatun chhikawapi thañiq, yachachiypa, wasi llank'aypa k'itikunapi kashanku, kay ruwaykuna paykunapaq unanchasqa kanku uywaq jina kananku kasqanrayku.

Sayanpa sapajchaku, **qespi qata (techo de cristal)**, kay sutichasqa willan qharikunamanta warmikuna aswan jatun jark'anakunayoq kanku yaykunapaq kamarikuy k'itikunaman jatun llank'anakuna sayarichisqakunapi maypichus kamayoqninkuq ruwanankunata junt'anku. Watakunanta uywaspaña "tatisqa" llank'ay purinakunarayku, astawanpis pusayta umallikuyta yachayninkunarayku suyaq sapa géneromanta, tejsisqa kikin yachapakujkunapi.

Llapan kaykuna willanku **paylla khalla (brecha salarial)** qhari-warmipura. 2019 watamanta kinsañeqe kinsakilla unajninta jallch'arqa ujnirajta 29% kuskanchaku qharikunaq yaykunankumanta warmikunaq yaykunankuwan. Kay khalla jatunyachikun mana qhellqachisqa llank'akunawan sapanpaq llank'ajkunawanpis. Ñawpajpi ujniraj jatunyachikun 35,6% chayasqankama ishkayñeqepi khallaqa 29,4% (DNEIyG MECON, 2020)

Uywaykunapi mana khallata pisiyachijtinchisqa, sasaypa atipasunchis qhari-warmipura paylla khallata juch'uyachiyta.

Tukunapaq **k'askaq saru (piso pegajoso)**, willan runawaki yapulliku jark'anakunamanta warmikunata qhepanchaq aylluman wasiman, chaytaq llank'anapaq wasiq jawanpi qhespiyninkuta sasachan. Chay jinapi, qhepakunku aswan pisi sanaychaqe llank'aykunapi (qhallinchu, chaupi pachajpa), chayrakutaq aswan pisi payllayoq. Kay k'itikuna rikuchikunku atiykuy jina tarinapaq tura kayta wasiq ruwanakunawan paykunapi urmakipanku.

XYZ

Qespi perqakuna - Paredes de cristal

Mana rikukuq perqakuna kamachiq allinyachachikuq kamayoq wiñayta, warmikunata churakuspa aswan pisi kuyuq aswan pisi payllayoq k'itikunapi.

Qespi qata - Techo de cristal

Jark'anakuna uyanchaq warmikuna manataq qharikuna kamarikuy k'itikunaman yaykunapaq.

Paylla khalla - Brecha salarial

Ch'ulla rikuchikunpis paylla aynipi jaymaq qharikunata manataq warmikunatachu.

K'askaq saru - Piso pegajoso

Runawaki yapulliku jark'anakuna qhepanchaq warmikunata wasiman sasachaq qhespi kasqan llank'ay purinakunata.

Uyway ruwanakunaq yapan musikuman

2020 watapi, Ministerio de Economía de la Nación nisqanpa Dirección de Economía, Igualdad y Género nisqan ñawpaq ñeqe kutipi juchharqa mana payllayoq uywa llank'aypa wasi llank'aypa yapanta paqarninchispa PBI nisqanman, chayqa kaspa 16%. Chaninqa tupusqa industria nisqanpa yapanpa patanpi (13.2%) qhatukujpis (13%); **nisqapi, qollqe chaninta churakujtinqa kayqa k'iti aswan ancha yapaq tukuy argentinamanta musikuman.**

Llank'ay purinakunaq wajllikasqanku chayachinpis **kuraq warmikunaq** qollqeyupayninkuman. Paykuna aswan pisi watakuna musikuman yaparqanku, qhellqachisqa llank'aykunaman tajyachisqa pachanta mana yaykuytachu atisqankurayku, uywaq kamarikuyninkunaraykupis qhallinchu mana tajya llank'ay purinakunaraykupis.

Paqarninchis, Plan de Inclusión Previsional nisqanta, ruwajlla ruwanayoq karqa género kuska kanapaq jasachaspa ancha jatun yaykunata mana tukuy yapaypa watankunayoq warmi kajkunapaq samanchaman (jubilación nisqaman).

Mana atikuq warmikunamanta ñawpaq jamut'ayta kan: paykunata kuntratanajtinqa mana mirajchu kanku, aswan ashka kuyukunata ruwanan kanqa, jatun samanakunata jap'inqanku, qarqojtintaq sasachakukunawan kanqa. Astawanpis, ashka llank'ay k'itikuna mana kapunku imaykanaq willaypa asuykuna pawachakunkunachu, chaytaq paykunata saqenku kay k'itikunawan t'inkikunaq jawanpi (chaskijkunapis jina, chaykunapipis llank'anapaq).

Miranatijrasqa runakunapaq (trans nisqan) llank'ayman yaykunaqa, tajyanataq aswan sasa. Género khallakuna rikurichinku yallinna k'itikunata maypichus cisgénero[1] warmikuna kanku qharikunamanta, miranatijrasqa runakunapaq tijrap'achayoq (travestis nisqan) runakunapaq kay khallakuna rikurichinku ñaqha mana imapis chhikapakuy kasqanta qhellqachisqa llank'aypi. Ministerio Público de la Defensa maskapayta ruwasqa miranatijrasqa llajtayoqkunamanta Buenos Aires llajtakunapi 2017 watapi, chaypa tarinkuna willanku aswan 80% warmi miranatijrasqa tijrap'achayoj runakunamanta mana mayk'aq tajyasqa llank'ayoq kasqanku, 70% mana mayk'aq ujllaman llank'aypa entrevista[2] nisqanman yaykusqanku.

---

[1] Cisgénero: kay sut'inchaq willan runakunamanta género kikinkayninku tinkuq paqarinkupi churakuspa miranankuwan rakha-ulluyoq kasqankurayku.

[2] Ministerio Público de la Defensa, Ciudad Autónoma de Buenos Aires (2017). "La revolución de las mariposas. A diez años de la gesta del nombre propio". Tarikunki kaypi: https://www.mpdefensa.gob.ar/sites/default/files/la_revolucion_de_las_mariposas.pdf

Uywakuna ch'ullakunawan

Uywakunamanta rimaspaqa género ch'ullaq sinchi chaupinmanta rimanchis, maymanta waq wajllikaykunata qaqchaykunata kallpanchakunku. Kay jinapi, aswan ancha q'episqa wasi uyway ruwanakuna, chayachinpuni wajcha kayman warmiyasqanman.

CEPAL 2018 watamanta atijllakuna willanku Argentinapi pachak wajcha kasqanku qharikunamanta pachak ishkay chunkayoq wajcha warmi kasqankuta, kay chhikawata kallpanchaspa llapan wajcha kajkunapi. Kayta sutinchis **wajcha kaypa warmiyaynin**. Uywayman kamaykachasqa runawakijpa ruwananpis, llank'ay qhatuman yaykuyta atinapaq jark'anakunapis, chaykunarayku sapan kamakuman pisiyan kawsaypa ujniraq mit'akuna.

Uywakuna ch'ulla rakinakuqa t'inkisqa kashan **génerorayku qaqchaykunata** mirachiywan. Kay wasi ruwanakunata ruwasqanrayku pisiyasqa sapan kamakuqa ñatajmanta musiku kamachisqata jasachan, chaytaq qaqchayta ruwakuq qhariwan t'inkinata ancha sasa tukunapaq.

→ Uywaykuna chawpichasqa (interseccional nisqan) qhawanamanta

Chawpichasqa qhawanaqa imaynatachus sutita rikunchis, yuyarispa ujniraq ñit'i pawachakukunapura t'inkinakukunata (género, ñawpajllajtamanta kay, taqa, wajkunapis). Yapan aswan saphisapa uywaykunamanta qhawanata, jasachasqanrayku ujniraq sayaykunata atiq tupanakuyta warmi LGBTI+ runakunaman chayachiq.

Qhawarinapaq, mana payllayoq uyway llank'ayqa qhari-warmi-LGBTI+runakunapura mana ch'ullata rakinakusqa kanllachu, ichhaqa ujniraq runawaki musiku taqapurapis. Warmikunaqa qharikunamanta aswan ancha mana payllayoq llank'akunata ruwanku, pisi qollqe kapujkunayoq warmikuna ruwanku, kuskachakupi, awswan ancha llank'ayta waq warmikunamanta.

Wajcha warmikuna kapunku aswan ancha uywanankupaq, aswan pisi atiykuyninkuna kutichinapaq Jatunsuyu mana mark'achajtinqa tukuypaq yachaykuyta, thañiman yaykunata, tajyasqa llank'aykunata, wakinkunatapis. Janan-chaupi yaykunayoq warmikuna qollqewan junt'achipuyta atinku jawamanta uyway llank'ajman, chay pachantataq waj yaykunata mask'anku, wajcha warmikuna chayta ruwanapaq aswan pisi ajllakukunayoq kanku, jinapi musiku pachaqankunata unanchispa (Rodríguez E. Mazonetto 2016).

Kay kikin chawpichasqa qhawanamanta, rikuchinanchis tiyan uywakunaq mitma waskharninkuna, chaykunapi ñatajmanta **mitma warmikuna** ruwanku chaupi suyukunaq uyway ruwanakunata. Kay "waskhar" kutipakun paqarninchispa ukhunpi, ukhu mitma

kuyukunawan, wayllamanta, yuriqe ayllukunamanta, qaylla suyukunamantapis warmikuna jatun llajtakunaman rispa. Kay sutiqa llajtakay taq'achasqawan chakanakun.

Kuraq runakunamanta, qharikunamanta warmikunaqa aswan jananchi kawsay suyanayoq kanku (81,4 watakuna 74,9 watakunaq ñawpaqenpi). Ichhaqa payayaspa aswan pisi atiq kanku aswan ancha onqosqa kanku. Sapa p'unchaymanta ruwanakunapi yanapanaypa uywakunajpa munaqanqa ishkay kutipi qharikunajmanta.

Encuesta Nacional de Calidad de Vida de los Adultos Mayores nisqan (INDEC, 2012) willan 12,2% sojta chunka watamanta kuraq warmiknamanta sapan kamakuta rikuchirqa sapa p'unchaypa t'ejsi ruwayninkunapi, qharikunamantataq 5,9% karqanku. Sapan kamaku jatunyachikurqa 75 watamanta kurajkunaq juñunkunapi (25,2% - 13,2%).

19% kuraq sayaq runamanta atinku yaykunapaq jawamanta uyway kamachita, jatun ujniraq kaspa aswan jananchi yaykunakunayoq k'itikunamanta (58%) chaupi uray yaykukunayoq k'itikunakama (13% 20%) (Faur E. y Pereyra F., 2018). Chay nispataq, aswan jananchi yaykunayoq k'iti chay kamachita rantiyta atin, aswan uray yaykunayoq k'itkunapi ayllu masiqpa uywayninta ajllananku kasan (ñatajmanta uq warmi).

Uyway ruwanankuqa kikinlla kikinpacha kayta atinku, ichhaqa imaynata ima ruwayllakunawan atiykuykunawan ruwanku ujniraq k'itikunata pachaqakunata sayarichinku.

- Yachapakujkuna yapulliku kamarikuykuna kasqanta rijsikujtinchis. Imaynata sayarichinnayta qallariyta atisunman.
- Jatunsuyu uywakunaq rimananpi wakin ruwanayoq kasqanchu. Ari nijtykiqa, imaynata chay ruwana karqa. Imata allinchanayta atikun kay rimanapi.
- Qanpaq imataq karqa kanpuni warmiq kuyuyninpa yapan uyway rimanapi.

Jatunsuyu kamachijpa ruwanan

Jatunsuyupaq kapun kamarikun mark'achanapaq pachaqakuna kuska kasqankuta allawkakunata tukuy runakunapaq. Imaruwayninqa kuskachanapaq kunan pachanmanta ch'ullakunata, t'ejsisqa uywakuna runawaki pawachakupi ayllunkuwan rimanakuyoq kajkunawan, uyway ruwanakunata rantiyta atijkunawan, chay atiykuykunayoq mana kaq runakunawantaq. Chayrayku t'ejsijpa kan kuskakaspa tukuypaq kamaypawakunata ñawpachana.

Kay uyway runawaki pawachakupi Jatunsuyuq llapan ruwayninpa taripanqa:

- Rejsipana uywayta munaqa jina, chayrayku allawka junt'achinapaq, llank'ay chaninchanapaq allin qollqewan payllanapaq.
- Rakichina chay uywakunata género jina taqa jina.
- Chaninchana uyway llank'ayta kamayojman tijranapis.

Taripanaqa sayarichina uyway musikuq k'itinkunata, taripanaqapis ñawparina kay llank'ay t'ejsi muyuta kicharinankama tukuy runakunapaq, ñawpachas ruwaq qhari chhikapakuy kay ruwanakunapi.

Paqarkitiq Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad nisqanmanta Dirección nacional de Políticas del Cuidado chayta t'inkisqa kajmanta yuyallpun, wakichin pawachan kamaypawakunata aswan jananpi kuskakay kaymawan, mana uywakunata chaskiq llajtayoqkunallapi ichhaqa qoq llajtakunapipis.

→ **Mesa Interministerial de Políticas de Cuidado**

Sutinchasqaq tantachin chunka tawayoq Poder Ejecutivo Nacional nisqanpa kamarisqankunata rimanakunapaq umalliknapaq kamaypawakunata, aswan pajta ayllu runa waki uyway rakinakuta tanqaq chayjinapi aswan kuska kaspa generopura rakinakutapis, chaykunataq yanapaq rijsipayman uywayta munaqa jina, allawka jina, llank'ay jinapis. Kamarisqakuna t'ejsichiq kay mesata kanku: Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad nisqa, Ministerio de Desarrollo Social; Ministerio de Salud; Ministerio de Economía, Ministerio de Desarrollo Productivo; Instituto Nacional de Servicios Sociales para Jubilados y Pensionados (INSSJP-PAMI); Agencia Nacional de Discapacidad (ANDIS); Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES); Administración Federal de Ingresos Públicos (AFIP); Instituto Nacional de Asociativismo y Economía Social (INAES); Instituto Nacional de Estadística y Censos (INDEC); Consejo Nacional de Coordinación de Políticas Sociales nisqanwan.

→ Campaña Nacional "Cuidar en Igualdad. Necesidad, derecho, trabajo"

T'ejsisqa tarikapunapaq tukuy pachak'itikunapi ñawpajkajkuna uywaykunamanta sut'inchajkuna, yachaykuna, jamut'aykuna, ruwaykunatawan imataq wamajkuna panqochiq uywakunamanta kamaypawata ruwayta.

Ñanqa aswan cheqall uyway pawachakuman mana junt'asqachu tukuy runawakintin mana ruwaq chhikapakujtinqa: sapa p'unchay llank'ajkuna uywayta tijrahijkunapis. Chayraku tukuy kay yachaykuna allinta chaninchananku kashan pachak'itikunawan rimanakunanku kashan atipanapaq cheqaq t'ejsi yapulliku tijranakunata, sapsi sayarichisqa, paqarninchispa sapa kuchunmanta ñawray munaqakunaman yuyaychasqapis.

→ Parlamentos Territoriales de Cuidado

Kanku tinkunaku rimanaku ashka yaqtuykunawan k'itikuna pachak'itikunapi (rimaykana wasi sut'inchajta tarikapurqayku rimakaku jina siminaku jina, manataq wasikunachu maypi tukunku). Taripankunamanta kaykuna kanku: chaparakuna llajtaq yachaykunata uywaykunamanta runawaki pawachakunmantapis; uyarina llajtaq munaqakunata mañaykunata; jamut'achina chhikapakujkunata uyway ruwaykuna rakinakumanta; sapsi sayarichina lliw juch'uy uyniykunata sapsi qhawanaman simiman; yuyallpuna sapsi ruwaykunata tijranapaq kunan warmiyasanta uywa runa waki pawachakupi.

Mana chinkachispa rikunanchismanta kay ruwaykunapi munay, sonqophutiy, sayarichina, kamarikuywan kayta atisqanta, yuyallpukun siminakuman yapayta rikunata uywaykuna munaqakuna jina, allawka jina, kamani llank'ay jinapis.

→ Mapa Federal del Cuidado

Comisión Económica para América Latina y Caribe (CEPAL) nisqanwan ruwasqa, kay t'aslara maskapanqa uyway runawaki pawachakuta paqarninchispi, rikuchinqa imakunaqa uywakunata chaskijkuna qojkuna tuyuy suyuntinpi.

→ Comisión Redactora del Anteproyecto de Ley para un Sistema Integral de Cuidados con Perspectiva de Género

Kay rimanamanta jisq'on kamayoq kanku anteproyecto nisqanta ruwanapaq chhikapakuy ñanninta, ujniraq tapuykunapaq pachakunawan wakin k'itikunapura Mesa Interministerial de Políticas del Cuidado nisqanwan. Kay Juñuq mit'a junt'akuyninqa 240 p'unchay t'ejsisqanmanta (2020 noviembre killapi) anteproyecto nisqanta rijsichinapaq.

Qhepaq siminkuna

Wasi uyway ruwanakuna tukuyninchispa sapa p'unchayninta puririnku: mana atina, wanllama kanku, rikusqanchis jina, t'ejsijpa musikupi. Mana pipis sapallan uywakun, ñoqanchispura munaqasqa runakuna kanchis runawakipi tiyakunchis. Chaynapiqa kay llank'ayta mana musikupi runawakipi allintachu chaninchakun, yari warmikuna ruwanku.

"Ñoqayku sayakujtiyku, t'ejsimuyu sayakunpuni."

Imataq kay rimaykuna nisqanku qhepa watakunanta marzo killla, 8 p'unchay, T'ejsimuyupi Lank'aq Warmikunajpa P'unchaypaq. Kay sinchi simikuna rikuchiyta munanku mana rikukuj kasqanta runa wakinchispi, astawanpis chaninchayta warmiq yapanta miraq k'itipaq.

Warmikuna wasi uyway ruwanakunata manaña ruwajtinku uq p'unchayninta, aswtawanpis payllayoq llank'aynikunapi sayachijtnku t'ejsimuyu mana kikinllachu kanman. Imata pikunata ahkata pisiyasqankuta chayta rikusunman. Usqaylla musyasunman. Uyway ruwanakuna ruwaq wasikunaq ukhunkupi aylluq ukhunpi chaykunarayku runa wakintinta tawnayta atinchis, aswan jatun kanku llank'anawasikunapi ruwaychaqewasikunapi ruwajkuna jina.

Kay ruwanakunata rakina kuskachakuspa, chayqa manaña unanchanachu rwaykunata kajkuna jina, chaykunata tukuy ruwayta atinku, mana warmi kikinkajkunachu. Aswan kuska kaywan wakichakuypi kawsayta munajtinchisqa, uyawykunata qoy llank'ayqa mana t'inkisqa kayta atinchu uq générollajpa kamarikuyninwan.

Tuykuyninchis uwayta atinchis, imaynata chayta ruwayta yachaqayayta atikun. Unaypachakama taripayqa yachaykawsaypi, unanchaypi, sapsi k'itipi kachunpis, suti niwanchis t'ejsi allawkakunaman yaykunaqa qhaparichiyta mana atina.

Taripanaqa uywaykunata churakuna musiku runa waki rimanaq chaupinpi, uywayta munaqajkuna yaykuyta atinankupaq mana yullispa qollqe yaykunaq riuchayninmantapis ayllunmantapis, chay runakuna qhespimanta -género mana kamachikuspachu- ajllaq uywayta, atinankupaq qollqeta chaskiyta ruwayninkurayku, allillan runawaki jark'ayniyoq kanankupaq.

Aswan ashka kay ruwanakunamanta mana automatizada nisqan ujnachasqa makinakunawan kayta atinku, chayrayku runa chaninqa wiñan. Kay llank'aykuna munachi-mañakuytawan qatispa, mañakusqa kanqankupuni. Uyway kamachikunaq jatunyachikun kamachikuykunata qhellqanan, tukuy runawakipaq sumaq uywayman yaykuyta mana jallch'allanchu, ichhaqa aswan jatun llank'ay pujkiukunamanta qhepaq pachapaq tiyakunpuni uq jina. Tukuypaq, sapajpaq, sapsi ukhu tejsiq (infraestructura nisqan) munachinta jatunyachina cheqalla chayachinqa llank'aykunata miranapi: astawan rijsipanapaq uywakunata qhapaq kuyuchiriq musikupi.

Munaqasqa tijranakuna atikujlla kanqanku sapsi sayarichina imayna ruwaynintakuna, paqarkiti, wamani, llajta jatunsuyupura, runawaki kamachisqakunawan, runakayjuñusqarunawan, llank'aq masichakusqakunawan, jatunllank'aykunawan, jawmanakukunawan, uyway ayllujpa k'itinkunata kamarijkunawan.

Uyway ruwanakunata rijsipana, chaninchana, rakinakuwan aswan pajta runawakiman qayllawanchis. Chayqa tukuy kikin pachaqakunayoq kasunchis, wiñanapaq, yachaqayanapaq, llank'anapaq, kawsay yuyayta wiñachinapaq uq kuska kaypa k'itipi.

Ñawirisqa p’anqakuna

CEPAL (2018). Sobre la base de encuestas de hogares de los países. Banco de Datos de Encuestas de Hogares (BADEHOG)

Faur E. y Pereyra F. (2018). “Gramáticas del cuidado” en “La Argentina del siglo XXI. Como somos vivimos y convivimos en una sociedad desigual”. Buenos Aires, Siglo XXI editores.

INDEC (2012). Encuesta Nacional de Calidad de Vida de los Adultos Mayores.

Instituto Nacional de Estadísticas y Censos (2014). 10/07/14. Encuesta sobre Trabajo No Remunerado y Uso del Tiempo. Tercer trimestre 2013. Disponible en: https://www.indec.gob.ar/indec/web/Nivel4-Tema-4-31-117

Mesa Interministerial de Políticas de Cuidado (2020). "Hablemos de cuidados. Nociones básicas hacia una política integral de cuidados con perspectiva de géneros": https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/mesa-interministerial-de-politicas-de-cuidado.pdf

Ministerio de Economía de la Nación, Dirección Nacional de Economía, Igualdad y Género (2020). “Las brechas de Género en la Argentina Estado de Situación y Desafíos”. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/noticias/la-direccion-de-economia-igualdad-y-genero-presentoel-informe-las-brechas-de-genero-en-la

Ministerio de Economía de la Nación, Dirección Nacional de Economía, Igualdad y Género (2020). “Ingreso Familiar de Emergencia. Análisis y desafíos para la transferencia de ingresos a trabajadores/as precarios”. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/noticias/la-direccion-de-economia-igualdad-y-genero-presentoel-informe-las-brechas-de-genero-en-la

Ministerio de Economía de la Nación, Dirección Nacional de Economía, Igualdad y Género (2020). “Políticas públicas y perspectiva de género”. Disponible en: https://www. argentina.gob.ar/economia/igualdadygenero

Ministerio de Economía de la Nación, Dirección Nacional de Economía, Igualdad y Género, (2020). “Los cuidados, un sector económico estratégico. Medición del aporte del Trabajo Doméstico y de Cuidados no Remunerado al Producto Interno Bruto”. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/los_cuidados_-_un_sector_economico_estrategico_0.pdf

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación. Dirección Nacional de Políticas de Cuidados (2020). Resumen ejecutivo "Campaña Nacional Cuidar en Igualdad. Necesidad, derecho, trabajo": https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/campananacionalcuidarenigualdad.pdf

Ministerio Público de la Defensa, Ciudad Autónoma de Buenos Aires (2017). “La revolución de las mariposas. A diez años de la gesta del nombre propio”.

Rodríguez Enríquez, C. M., & Marzonetto, G. L. (2016). Organización social del cuidado y desigualdad: el déficit de políticas públicas de cuidado en Argentina. Revista Perspectivas de Políticas Públicas Año 4 Nº 8 (enero-Junio 2015).

Traducción realizada por el Centro Universitario de Idiomas de la FAUBA.

Kay tijranaqa FAUBAq Centro Universitario de Idiomas nisqanpa ruwasqan.

Kuska kay uywaykunapi

Edit. mingeneros

COLECCIÓN XYZ

editorial@mingeneros.gob.ar

Direcciones
Balcarce 186, 6° piso,
C1064AAD

Av. Paseo Colón 275, 5º piso
(mesa de entrada),
C1063ACC

Entre Ríos 181, 9° piso,
C1079ABB.

Cochabamba 54,
C1064ACA.

Teléfono
+54 943429010 / 7079
(Recepción Paseo Colón)

MinGenerosAR

primero la gente

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad
Argentina

ISBN 978-987-47999-2-0